

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้คำศัพท์ของเด็กอนุบาลอายุ 4 ถึง 5 ปี ใน กรุงเทพมหานคร โดยนำเสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการใช้คำศัพท์ 7 ชนิด ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน ของเด็กอนุบาลอายุ 4 ถึง 5 ปี ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการใช้คำนาม 5 ชนิด ได้แก่ สามานยนาม วิสามานยนาม ลักษณะนาม สมุหนาม และอาการนามของเด็กอนุบาลอายุ 4 ถึง 5 ปี ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หนังสือ เอกสาร วารสาร บทความ งานวิจัย หลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 การสังเกตเด็กเบื้องต้น และข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษาในด้านการใช้คำศัพท์ของเด็กอนุบาล
2. ลงทะเบียนเรียนวิชาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา และทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย

3. สังเกตการพูดของเด็กอนุบาลอายุ 4 ถึง 5 ปี ในโรงเรียนอนุบาลเพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับลักษณะการพูดของเด็กในวัยนี้

การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กอนุบาลอายุ 4 ถึง 5 ปี ของโรงเรียนใน กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้แยกเป็นสังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 428 โรงเรียน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษากรุงเทพมหานครจำนวน 38 โรงเรียน และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชนจำนวน 709 โรงเรียน รวมโรงเรียนทั้งสิ้นจำนวน 1,175 โรงเรียน

ตัวอย่างประชากร คือ เด็กอนุบาลอายุ 4 ถึง 5 ปี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 74 คน และกรณีศึกษาจำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกคำพูดตามธรรมชาติ

ใช้สำหรับบันทึกคำพูดของเด็กที่ได้จากการสังเกต และการถอดเทป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับเด็กทุกโรงเรียน ผู้วิจัยจะทำความคุ้นเคยกับเด็กแต่ละโรงเรียนก่อน ซึ่งใช้ระยะเวลาในการทำความคุ้นเคยกับเด็ก โรงเรียนละ 3 วัน โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของห้องเรียน เช่น การเล่านิทานให้เด็กฟัง การพาเด็กไปสนามเด็กเล่น เพื่อให้เด็กเกิดความคุ้นเคย และมีความรู้สึกเป็นกันเองกับผู้วิจัย ซึ่งจะทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปได้อย่างดี

2. รวบรวมข้อมูลจากกรณีตัวอย่าง

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลการใช้คำศัพท์ของเด็ก ใช้เวลา 12 สัปดาห์ โดยจะเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้คำศัพท์ของเด็กจำนวน 12 คน สัปดาห์ละ 1 คน คนละ 5 วัน ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจะใช้เวลาช่วงเช้า เวลา 08.30 – 11.00 น. ในกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี และกิจกรรมกลางแจ้ง โดยใช้แบบบันทึกคำพูดตามธรรมชาติและเครื่องบันทึกเสียงและเทปเปล่า ในการบันทึกคำพูดเด็ก

3. รวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างประชากร

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้คำศัพท์ของเด็ก ใช้เวลา 12 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยนำหนังสือภาพที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาตามกรอบเนื้อหาของหนังสือภาพ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ คุณฟองฟันหลอ หัวผักกาดยักษ์ ขอนหนูหลับหนอย และแมวซึกส์กับแม่มดตัวเล็ก มาให้เด็กเลือก 1 เรื่อง ตามความสนใจของเด็ก และใช้เวลาในการเล่าเรื่อง เรื่องละ 10 - 15 นาที ในช่วงบ่ายเวลา 14.30 – 15.30 น. โดยใช้คำถามกระตุ้น เช่น “หนูลองบอกครูซิว่าหนูเห็นอะไรบ้างในหนังสือภาพนี้” ถ้ายังไม่พูดให้พูดกระตุ้นต่อไปอีกว่า “เขาทำอะไรกัน” หรือ “หนูเห็นเขาทำอะไรกันบ้าง” หรือ “มีอะไรอีกไหมคะ” โดยแบบบันทึกคำพูดตามธรรมชาติและเครื่องบันทึกเสียงและเทปเปล่าในการบันทึกคำพูดของเด็ก ซึ่งผู้วิจัยจะนำไมโครโฟนหันไปทางเด็ก โดยผู้วิจัยจะอยู่ใกล้กับเด็กตลอดเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1

เด็กอนุบาลอายุ 4 ถึง 5 ปี ใน กรุงเทพมหานคร มีการใช้คำนามมากที่สุด ร้อยละ 51.66 รองลงมา คือ คำกริยา ร้อยละ 27.26 และคำวิเศษณ์ ร้อยละ 14.89

ตอนที่ 2

เด็กอนุบาลอายุ 4 ถึง 5 ปี ใน กรุงเทพมหานคร มีการใช้คำนามชนิด सामान्यนาม มากที่สุด ร้อยละ 67.96 รองลงมา คือ คำนามชนิด วิสามานยนาม ร้อยละ 26.27 และ คำนามชนิด ลักษณะนาม ร้อยละ 5.21

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาการใช้คำศัพท์ของเด็กอนุบาลในกรุงเทพมหานคร นอกจากจะพบว่าเด็กอนุบาลมีการใช้คำศัพท์ชนิดใดแล้ว ผู้วิจัยได้พบประเด็นจากการศึกษาการใช้คำศัพท์ของเด็กอนุบาลและสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

บรรยากาศในการเรียนรู้ภาษาที่มีผลต่อการใช้คำศัพท์ของเด็กอนุบาล

จากการศึกษาการใช้คำนามของเด็กอนุบาลอายุ 4 ถึง 5 ปี ในกรุงเทพมหานคร พบว่า การใช้คำนามของเด็กอนุบาลทั้ง 3 โรงเรียน ที่เป็นตัวแทนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีการใช้คำนามชนิด सामान्यนามมากที่สุด รองลงมา คือ วิสามานยนาม และลักษณะนาม ส่วนคำนามชนิด สมนุหนาม และอาการนามพบน้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากคำนามชนิด सामान्यนาม นั้นเป็นคำนามที่เป็นชื่อของคน สัตว์ และสิ่งของที่เป็นรูปธรรมซึ่งเด็กสามารถเข้าใจได้ง่ายกว่าคำนามชนิดอื่นๆ และเมื่อเด็กโตขึ้นเด็กก็จะสามารถเข้าใจคำนามชนิดอื่นๆ ที่เป็นนามธรรมมากขึ้นทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่เด็กได้รับด้วยเช่นกัน และจากการศึกษาการใช้คำศัพท์ของเด็กอนุบาลอายุ 4 ถึง 5 ปี ในกรุงเทพมหานคร ก็พบว่า การใช้คำศัพท์ของเด็กอนุบาลทั้ง 3 โรงเรียน มีการใช้คำนามมากที่สุด รองลงมา คือ คำกริยา และคำวิเศษณ์ ส่วนคำสรรพนาม คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทานพบน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกองการวิจัย กรมวิชาการ ที่มีการสำรวจประมวลคำของเด็กวัยเริ่มเรียน 2509 และของ ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ 2535 ที่มีการศึกษาคำพื้นฐานที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา พบว่า เด็กสามารถใช้คำนามได้มากที่สุด รองลงมา คือ คำกริยา และคำวิเศษณ์ ทั้งนี้เนื่องจากเด็กในวัยนี้จะเริ่มเรียนรู้และรู้จักคำนามก่อนคำชนิดอื่น เพราะเป็นชื่อสิ่งของที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก และเป็นคำที่เรียนรู้ได้ง่าย ต่อมาก็จะเริ่มเรียนรู้คำกริยา

ที่มีความสำคัญกับชีวิตประจำวันของเขา ซึ่งสอดคล้องกับ Hurlock (1978 : 171) ที่กล่าวว่า เด็กจะเริ่มเรียนรู้คำนามก่อนคำชนิดอื่นๆ โดยเริ่มเรียกชื่อสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก หลังจากนั้น เด็กจะเริ่มเรียนรู้คำกริยา โดยเฉพาะคำกริยาที่มีความสำคัญกับตัวเอง เช่น กิน อุ่ม เทียว ต่อมาเด็กก็จะรู้จักใช้คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสรรพนาม และคำสันธาน ซึ่งเป็นคำที่ใช้ได้ยากกว่าในภายหลัง และเมื่อเด็กอายุเพิ่มมากขึ้นสัดส่วนการใช้คำนามจะลดน้อยลง และในขณะที่เดียวกันสัดส่วนของคำวิเศษณ์ คำบุพบท และคำสันธานก็เพิ่มขึ้นแทนที่

นอกจากนี้ปัจจัยที่ส่งต่อปริมาณการใช้คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทานของแต่ละโรงเรียนที่แตกต่างกัน คือ ลักษณะการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และบทบาทของครูในการจัดกิจกรรมเรียนการสอน ถ้าครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ให้มาก เช่น ให้เด็กได้คิด ตัดสินใจ และมีโอกาสในการสนทนา ชักถาม แสดงความคิดเห็น อภิปรายร่วมกัน ได้รับประสบการณ์ตรงจากการเล่นเสรี เล่นกลางแจ้ง และได้มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นก็จะยิ่งทำให้เด็กมีการพัฒนาการทางภาษาที่ดี ซึ่งจากงานวิจัยพบว่า โรงเรียนอนุบาลศิริกานต์มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สนทนา ชักถาม พุดคุย และยังมีกิจกรรมที่สนับสนุนให้เด็กรักการอ่านก็คือ โครงการสมุดบันทึกการอ่าน โดยมีวัตถุประสงค์ให้เด็กได้ยืมหนังสือกลับบ้านทุกวัน เช่น หนังสือสารานุกรมสำหรับเด็กและเยาวชน หนังสือนิทาน หนังสือเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ต่างๆ ทั้งนี้ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองกับเด็ก เพราะผู้ปกครองจะต้องอ่านหนังสือให้เด็กฟัง และมีการสนทนากับเด็กเกี่ยวกับหนังสือ ด้วยเหตุนี้ปริมาณการใช้คำศัพท์ทุกชนิดของเด็กโรงเรียนอนุบาลศิริกานต์จึงสูงกว่าโรงเรียนอื่นๆ และยังพบอีกว่า มีปริมาณคำศัพท์เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณคำศัพท์ที่ได้จากการสำรวจของกรมวิชาการในปี พ.ศ.2509 ทั้งนี้มีข้อน่าสังเกตว่า ปริมาณคำศัพท์ที่เพิ่มขึ้นนั้นอาจได้รับอิทธิพลจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และเทคโนโลยีต่างๆ ในปัจจุบันที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว เช่น คำว่า อุลตราแมน จะทิงจา โดเรมอน คอมพิวเตอร์ ซีดี นอกจากนี้ปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษา และการใช้คำศัพท์ของเด็กอนุบาลที่ อรชรธรณ วงศ์คำชู (2542 : 23 - 26) กล่าวไว้ ได้แก่ ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านเด็ก และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

1. ปัจจัยด้านครู

ครูหรือผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาให้กับเด็ก เพราะเด็กจะเรียนรู้และเลียนแบบจากครูตลอดเวลา ถ้าครูท่านใดเด็กรักและศรัทธามาก เด็กก็จะยิ่งจดจำสิ่งที่ครูสอนและเลียนแบบสิ่งที่ครูประพฤติมากตามไปด้วย ดังนั้นบุคลิกลักษณะและบทบาทของครูจึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1.1 ความรู้ของครู ถ้าครูมีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กก็จะช่วยให้เข้าใจ และเลือกวิธีการจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับระดับวุฒิภาวะของเด็ก แต่ถ้าครูไม่มีความรู้ความเข้าใจก็จะมุ่งสอนตามที่ตนถนัด โดยไม่คำนึงถึงเด็กและวิธีการสอนที่หลากหลายเหมาะสม ซึ่งอาจส่งผลให้ทักษะทางภาษาล้มเหลวไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการสอน

1.2 เจตคติของครู ความคิดหรือความรู้สึกของครูที่มองเห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะทางภาษาย่อมแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง แววตา และคำพูดให้เด็กได้ทราบและมองเห็นคุณค่าของการฝึกทักษะต่างๆ ครูที่เห็นคุณค่าของการพัฒนาทักษะทางภาษาจะพยายามหาวิธีการสอน และหาเวลาในการฝึกทักษะเหล่านั้นให้กับเด็กด้วยความสนใจ และเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ในทางตรงกันข้ามถ้าครูไม่เห็นคุณค่าของการฝึกทักษะทางภาษาก็จะปล่อยให้เด็กพัฒนาทักษะต่างๆเอาเองตามธรรมชาติ ซึ่งอาจจะไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

1.3 บุคลิกภาพและพฤติกรรมของครู เนื่องจากเด็กเรียนรู้จากการเลียนแบบตลอดเวลา การเป็นผู้ฟังที่ดี สนใจ และตั้งใจฟังเด็กพูด ทำให้เด็กเรียนรู้การเป็นผู้ที่มีมารยาทในการฟังที่ดี มีสมาธิในการฟัง สนใจสิ่งที่ครูและเพื่อนๆพูด เป็นต้น ในทางกลับกันถ้าครูพูดขณะที่เด็กคุยกัน หรือครูไม่สนใจการฟังและการพูดของเด็ก เด็กก็จะพูดแข่งครูบ้าง พูดแข่งเพื่อนบ้าง โดยไม่รู้ว่าจะจิงหว่าใดควรพูดและจิงหว่าใดควรฟัง

1.4 ความสามารถในการใช้ภาษาของครู ความสามารถในการเลือกใช้คำหรือประโยคได้ถูกต้องและเหมาะสม ล้วนเป็นแบบอย่างในการพัฒนาภาษาของเด็ก โดยเฉพาะการใช้ภาษาที่ง่าย ชัดเจน ได้รับความสนใจของครู

1.5 การสอนของครู ครูมีบทบาทและหน้าที่โดยตรงในการกำหนด และจัดกิจกรรมฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนให้กับเด็ก ถ้าครูจัดกิจกรรมฝึกทักษะทางภาษาให้กับเด็กได้ครบตามความมุ่งหมายและประเภทของแต่ละทักษะ การพัฒนาทักษะทางภาษาก็จะสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพสูงสุด แต่ถ้าครูฝึกทักษะทางภาษาเพียงบางอย่างที่ครูถนัด และไม่นำทักษะทางภาษาทั้งสี่มาสัมพันธ์หรือบูรณาการเข้าไว้ด้วยกัน ก็จะทำให้เด็กขาดทักษะทางภาษาบางประการ ซึ่งมีผลเสียในการนำทักษะทางภาษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ปัจจัยด้านเด็ก

ถึงแม้ครูจะจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทางภาษาให้กับเด็กในห้อง โดยให้ทุกคนกระทำเหมือนกันและพร้อมกันก็ตาม แต่ก็ก่อให้เกิดผลในการพัฒนาทักษะทางภาษาที่แตกต่างกันไปตามสาเหตุที่สรุปได้ดังนี้

2.1 สภาพร่างกายของเด็ก อยุ่วะสำคัญในการรับรู้ภาษา คือ ประสาทสัมผัสต่างๆ ผู้สอนจำเป็นต้องสังเกตและสำรวจดูว่าเด็กคนใดมีประสาทสัมผัสที่ไม่ปกติ ถ้าพบครูจะ

ต้องให้ความช่วยเหลือ เช่น ถ้าหูพิการ สายตาสั้น ครูก็ควรย้ายที่นั่งให้ห่างไกลครู หรือส่งไปให้แพทย์ตรวจรักษา นอกจากประสาทหูและตาแล้ว สภาพกายที่เจ็บป่วยด้วยโรคต่างๆก็อาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทักษะทางภาษา นอกจากนี้ผู้ชนิสัยก็อาจมีส่วนช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาได้ด้วย

2.2 สติปัญญาของเด็ก ผู้เรียนที่มีสติปัญญาสูงมักมีความจำดี มีสมาธิในการติดตามเรื่องได้นาน เข้าใจเรื่องราวที่ฟังหรืออ่านได้ตรงถูกต้อง และรวดเร็ว แต่ถ้าหากสติปัญญาต่ำ การพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนก็เป็นไปได้ช้า

2.3 อารมณ์ของเด็ก เด็กที่อารมณ์ไม่ปกติในขณะที่ฟังหรืออ่านก็จะไม่สามารถรับรู้เรื่องราวใดๆที่ฟังหรืออ่านได้ เช่น การฟังขณะที่มีอารมณ์โกรธ เสียใจ ตีใจ เศร้าใจ หรือ ฟุ้งซ่าน ดังนั้นการฝึกทักษะทางภาษาขณะที่เด็กมีอารมณ์ไม่ปกติจึงไม่เกิดผลเท่าที่ควร

2.4 ความสนใจของเด็ก เนื่องจากความสนใจเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้คนเรามีความตั้งใจต่อการประกอบกิจกรรมต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทักษะทางภาษาในด้านต่างๆก็เช่นเดียวกัน ถ้าครูสามารถสร้างความสนใจให้เกิดแก่เด็ก เด็กก็จะตั้งใจฝึกทักษะนั้นๆอย่างจริงจัง

2.5 ความรู้พื้นฐานของเด็ก ความเข้าใจในการฟังหรือการอ่านที่รวดเร็วขึ้นอยู่กับความรู้พื้นฐานหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องของผู้ฟังหรือผู้อ่าน ในการแปลเสียงและภาพให้เชื่อมโยงกับประสบการณ์หรือความรู้เดิมจนกลายเป็นความเข้าใจ การพูดและการเขียนก็เช่นเดียวกัน ควรให้เด็กได้ฝึกทักษะการพูดและทักษะการเขียนจากสิ่ง que เด็กมีประสบการณ์มาแล้ว

2.6 ภูมิหลังของเด็ก หมายถึง เชื้อชาติ ศาสนา อาชีพบิดา มารดา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว ภูมิลำเนาและเพศของเด็กล้วนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์และการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กทั้งสิ้น

2.7 จำนวนพี่น้องในครอบครัวของเด็ก เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีจำนวนพี่น้องไม่มากนัก พ่อแม่ย่อมมีโอกาสใกล้ชิดสนิทสนมกับลูก การพัฒนาทางภาษาของเด็กก็พัฒนาได้มากและเร็ว อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าลูกคนหัวปีมักจะมีพัฒนาการทางภาษาดีกว่าลูกคนสุดท้าย เพราะมีโอกาสใกล้ชิดพ่อแม่หรือผู้ใหญ่มากกว่าและได้รับประสบการณ์ทางภาษา ซึ่งเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่ก่อให้เกิดความเจริญงอกงามทางภาษาได้มากกว่าลูกคนสุดท้าย ส่วนในเรื่องจำนวนพี่น้องของเด็ก พบว่า ลูกโทนพัฒนาทักษะทางภาษาได้เร็วกว่าลูกแฝด โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะการพูด

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังสำหรับเด็ก ลักษณะของสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะทางภาษามีดังต่อไปนี้

3.1 ภาษาที่ใช้ที่บ้าน ความเคยชินในการใช้ที่ได้ยินตั้งแต่เกิดนั้นช่วยให้เด็กเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมดี แต่ถ้าเป็นการใช้ภาษาหรือภาษาสำเนียงที่เด็กไม่คุ้นเคยก็ย่อมเป็นปัญหาในการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กด้วย

3.2 ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว เด็กๆที่มีฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวดี ย่อมมีประสบการณ์กว้างขวาง เพราะครอบครัวที่มีฐานะค่อนข้างดีจะมีโทรทัศน์ วิทยุ และมักเคยพาเด็กไปเที่ยวตามสถานที่ต่างๆทำให้เด็กได้พบเห็นสิ่งต่างๆมากมาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นผลที่ช่วยทำให้ทักษะทางภาษาของเด็กดีขึ้นด้วย

3.3 ฐานะทางสังคมที่แวดล้อมเด็ก สังคมที่เด็กอยู่นั้นอาจเป็นสังคมเมือง หรือสังคมชนบท เด็กที่อยู่ในสังคมเมืองที่มีประชากรหนาแน่น ย่อมได้รับรู้รับฟังสิ่งต่างๆมาก ทำให้มีประสบการณ์กว้าง และเด็กมีการพัฒนาทักษะทางภาษาได้ดี โดยเฉพาะสังคมครอบครัว

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก ครูที่มีความเป็นกันเองกับผู้เรียน เป็นที่รักและศรัทธาของเด็ก จะช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะทางภาษาได้มากขึ้น รวมทั้งการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนที่อบอุ่นย่อมทำให้เกิดความรู้สึที่ดีต่อกันเป็นไปด้วยดี

3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเพื่อนๆในชั้นเรียน และโรงเรียน เด็กที่มีความสัมพันธ์กับคนอื่นดี จะช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาให้ดีขึ้นได้ เช่นเดียวกับการพัฒนาทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ อีกทั้งยังเป็นการสร้างเสริมสุขภาพจิตที่ดีอีกด้วย

จะเห็นได้ว่าปัจจัยต่างๆเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็ก อันส่งผลถึงการเพิ่มปริมาณคำศัพท์ที่ได้จากการวิจัยของเด็กอนุบาลในแต่ละโรงเรียนนั่นเอง

ข้อสังเกตจากการวิจัย

1. สื่อมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาของเด็กวัยนี้อย่างมาก เช่น โทรทัศน์ วิทยุ คอมพิวเตอร์ สังเกตได้จากการพูดของเด็กที่นำคำจากสื่อต่างๆมาใช้ และเลียนแบบพฤติกรรมตามสื่อเหล่านั้น เช่น เด็กจะชอบเล่นต่อสู้อยู่เหมือนกับตัวละครในการ์ตูนที่เด็กดูจากโทรทัศน์ ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุของการมีพฤติกรรมก้าวร้าว ดังนั้น พ่อแม่ผู้ปกครองควรที่จะเลือกรายการที่เหมาะสมกับเด็ก และไม่ควรปล่อยให้เด็กดูโทรทัศน์คนเดียว เพราะเด็กไม่รู้ว่าสิ่งที่เขาดูนั้น สิ่งไหนควรหรือไม่ควร

2. ครูมีอิทธิพลอย่างมากต่อการใช้ภาษาของเด็กในวัยนี้ เนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นวัยแห่งการเรียนรู้แบบ เด็กจะเลียนแบบคำพูดของครูที่ใช้พูดกับเด็กๆและจะเลียนแบบพฤติกรรมของครูตลอดเวลา เช่น ครูดูเพื่อนว่า "ครูจิบมองแล้วยังไม่สำนึกอีก" แล้วต่อมาเพื่อนก็ดูเพื่อนอีกคน เหมือนที่ครูพูดว่า "สตาจค์ยังไม่สำนึกอีก"

3. กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่จะเอื้อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาทักษะทางภาษาดังนั้นครูควรจัดกิจกรรม หรือประสบการณ์ต่างๆให้เด็ก เพื่อเด็กจะได้รับรู้สิ่งแปลกใหม่ที่ยังไม่เคย

รู้มาก่อน เช่น การเล่นนิทานให้เด็กฟัง การให้ความสำคัญกับการพูดคุยกับเด็ก การเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นบทบาทสมมติ รวมไปถึงการสอนร้องเพลง และเปิดโอกาสให้เด็กรับสื่อสารมวลชนต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร และป้ายโฆษณาต่างๆ

4. การศึกษาการใช้คำศัพท์ของเด็กอนุบาลอายุ 4 ถึง 5 ปี ต้องอาศัยระยะเวลาในการสังเกตการพูดของเด็กอย่างต่อเนื่อง ซึ่งระยะเวลา 15 สัปดาห์ อาจทำให้การสังเกตการใช้คำศัพท์ของเด็กอนุบาลไม่ครอบคลุมนัก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.1 นำคำที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้มาเลือกเพื่อจัดทำเป็นคำคลังของประกอบท่าทางสำหรับเด็กวัยนี้

1.2 จัดทำเป็นหนังสือสำหรับเด็ก โดยใช้คำศัพท์ที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก สำหรับคำยากๆอาจอาจจะนำมาทำเป็นหนังสือภาพหรือนิทาน เพื่อสื่อความหมายของคำให้ถูกต้องชัดเจนเพื่อเด็กจะได้เข้าใจความหมายของคำได้ยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการใช้คำศัพท์ของเด็กอนุบาลในช่วงอายุอื่นๆ เพื่อทำเป็นบัญชีคำของเด็กอนุบาลในช่วงอายุ 3 – 6 ปี

2.2 ควรจะได้มีการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆซึ่งอาจมีผลต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็ก

2.3 ควรมีการศึกษาถึงอิทธิพลที่มีต่อพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็ก เช่น พัฒนาการของเด็กไทยที่เป็นเด็กพูด 2 ภาษา อาทิเด็กไทยที่เชื้อชาติจีนที่พูดได้ทั้งไทยและจีน

2.4 ควรมีการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆที่มีต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็กให้มากยิ่งขึ้น เช่น อิทธิพลของสื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ คอมพิวเตอร์ อิทธิพลของภาษาต่างประเทศต่อพัฒนาการทางภาษาไทยของเด็กที่มีบิดาหรือมารดา หรือญาติเป็นชาวต่างชาติ

2.5 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางภาษาด้านชนิดของคำของเด็กอนุบาลกับตัวแปรอื่นๆ เช่น สถานภาพทางเศรษฐกิจและครอบครัว อาชีพของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา ถิ่นที่อยู่ ขนาดของครอบครัว อายุ และเพศ